

Kwilcz_3

Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	międzychodzki	
Gmina	Kwilcz	
Miejscowość	Kwilcz	KWI_KWI

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	05.11.2013	Miejsce wykonania	mieszkanie informatora
Czas trwania	01:43:31	Forma i wielkość	Plik audio 142 MB
Przeprowadzający	P.B.	Komentarz	

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
KWI_KWI_005	M	brak danych	były instruktor harcerski	

Informacje etnograficzne	
<i>Tematyka</i>	<i>Pozyskane informacje (ew. cytaty)</i>
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	Są dwie wersje Kwilcza, jedna wersja, że był kmieć jakiś o nazwisku Kwilcz, A inna, to tu były dookoła lasy i od kwilenia ptaków.
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstwa)	<p>Tu w Kwilczu kiedyś używano nazwy za kościołem Akacyjki, od akacji tam dzieciaki chodziły na górkę zjeżdżać na sankach</p> <p>W tej chwili trochę krzakami zarosło To prawdopodobnie jest stara droga. Tam jeszcze morwy rosną, mówili, że w tych morgach wszystkie panny cnoty traciły</p> <p>Tajwan jest na skrzyżowaniu, taki trójkąt między drogami i tam taki stawek jest.</p> <p>Tu przed wojną były jakby dwie części Kwilcza Dominium i Wieś Bo kiedyś ta główna droga to była na Sieraków, Kwilcz, Miłostowo i Kwilcz się rozciągał wzdłuż tej drogi, czyli to tzw. Dominium, własność Kwileckich, tam gdzie są teraz GS-y to były jakieś bajorka, a z drugiej strony była Wieś, to było prywatne.</p>
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	Tu jest takie Jezioro Długie. Popularnie nie mówi się Długie tylko Dupina. Skąd się ta nazwa wzięła. Tu z tego jeziora płynie strumyk i wpada do jeziora Śremskiego i na przedwojennej mapie ten strumyk miał nazwę Dupina. To się niektórym różnie kojarzy.
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głązów narzutowych)	Brak informacji.
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	Nie było czegoś takiego.

Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	Też nie.
II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe	
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych	To można powiązać z pochodzeniem nazwy Kwilcz.
Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne	
1.	św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)
Ja jestem lewy w tych obrzędach. Mnie to nie interesowało.	
2.	św. Marcina/11 listopada
Rogale piecze żona. Rogale drożdżowe zawsze są.	
3.	Adwent
Synowie byli ministrantami, to na roraty z lampkami chodzili. To było wieczorem, dopiero jak przyszedł drugi ksiądz i zmienił że były rano.	
4.	św. Mikołaja (Mikołajki)
Jak byłem dzieckiem to u nas przychodził aniołek i coś pod poduszką zostawiał. [Ostrów WLKP]	
5.	Wigilia
<p>Gwiazdor przebierany, tylko do nas już tu nie ma po co przychodzić. Zwyczaj taki jest, że staramy się spotkać, cała rodzina.</p> <p>Tradycyjnie tych wszystkich potraw się przygotowuje, jest zawsze 12. Musi być rybka i to w kilku postaciach, karp, pstrąg, śledzik, barszcz z uszkami, kluski z makiem takie makielki, fasola z kapustą słodką taką zasmażaną to typowo na wigilię żona robi, pierogi z serem i z kapustą różna, kompot z suszu, pierniki są przed już pieczone, drożdżowe, makowiec zawijany,</p> <p>Drzewko jest naturalne, to jest jednak ten zapach. Ubierane jest dzień przed wigilią, ja zakładam światełka, a dzieci stroją i zawsze tak było.</p> <p>Rozpocząć się powinna wieczerza pierwszą gwiazdką ale to</p>	

		nigdy nie wychodzi. Łamanie opłatkiem. Przychodzą sąsiedzi i się idzie do sąsiadów po kolacji.
6.	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	Się siedzi na miejscu w pierwszy dzień, a w drugi się lata do gości, albo się przyjmuje.
7.	Sylwester/Nowy Rok	Wynosili bramy ale nie za dużo,
8.	Trzech Króli	W tej chwili wystarczy jak wezmą prześcieradło, koronę na głowę i chodzą Nieraz z 5-6 ekip chodzi Kolędują i zbierają datki.
9.	Kolędniczy	To też chodzą cały czas. Nie wpuszczam bo widzę że na odczep coś zrobili, bo jak robić to już coś porządnego.
10.	MB Gromnicznej	To święcenie tylko gromnic. Jak byłem dzieckiem to zapalano gromnicę w burzę, ale teraz to raczej nie.
11.	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	Pączki kiedyś piekli i teraz też się przeważnie piecze, ale nic wyjątkowego.
12.	Topienie Marzanny	Brak informacji.
13.	Środa Popielcowa	Brak informacji.
14.	Śródpoście	Małżonka pilnuje żebym czasami czegoś nie zjadł [śmiech]. Kiedyś jak opowiadała moja mama, to do połowy postu jadło się jak teraz w piątek, bezmięśny, od połowy postu wszystkie garnki były wymywane piaskiem i tylko był olej, mleko i masło odpadało, tego nie brali. To w mojej rodzinne wsi. Tu w Kwilczu to się raczej nie wgłębiałem.
15.	Niedziela Palmowa	Gałązki bazie, coś do przystrojenia, naturalna jest palma. Teraz tak zorganizował ksiądz że dzieciaki stoją i sprzedają.
16.	Triduum Paschalne	Brak informacji.
17.	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	W Wielką Sobotę święcenie koszyczków w kościele. Teraz dzieciaki idą ze święconką. Teraz takie małe koszyczki noszą, a ja pamiętam jak byłem dzieckiem czym większy gospodarz tym

		<p>z większym koszykiem szedł, bo tam było wszystko co było przygotowane na święta. Koszyk jak do ziemniaków, z takimi koszykami szli. Ci najbogatsi to i wielka szynka była, i chleb.</p> <p>Teraz tradycyjnie w koszyku to jest jajko w skorupkach, dzieci czasem malują nieraz jak nie ma czasu to się w cebuli gotuje, można też w zielonym życie i takie zielonkawe jest, zawsze są kolorowe z 2-3 potem się dzielimy wszyscy. U nas w rodzinie się taka tradycja zachowała że się jajkiem święconym dzieli. Jak opłatek i jajko. kawałek chleba musi być też, kawałek kielbasy, wszystkiego po trochę. Mazurki żona piecze, kiedy zaczęła piec to nie pamiętam. Babki też są.</p> <p>Jak dzieci były małe to sobie szykowali gniazda i zajacek przyniósł, coś się im wkładało.</p>
18.	Poniedziałek Wielkanocny	<p>Siwki Leniwki się nazywają, ale to w Zębowie, to było typowo zębowskie. Tu w Kwilczu próbują to samo zrobić, jakby przenieść. Też malują, brudzą. To cała gromada idzie poprzebierana, z jednej strony jedna grupa dzieci, z drugiej druga.</p>
19.	Zielone Świątki	<p>W tej chwili nic, Ja próbowałem nawet tradycyjnie znaleźć tatarak, bo jako dzieciak zawsze przynosiłem tatarak do domu i nie ma nigdzie tataraku.</p>
20.	Boże Ciało	<p>Procesja, 4 ołtarze tradycyjnie.</p>
21.	św. Jana	<p>Nic.</p>
22.	MB Zielnej	<p>To idą z kwiatami, każdy zioła próbuje wziąć. Kiedyś miałem wszystkie zioła w ogródku prowansalskie, taka mieszanina. Poświęcone cały rok w domu są a potem się spali. nie wyrzuca się nigdy tylko się pali.</p>
23.	MB Siewnej	<p>Nie ma święcenia zbóż u nas w kościele. nic się nie dzieje.</p>
24.	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	<p>Tu w Kwilczu mamy dwa cmentarze. Jeden jest przy kościele, taki mały, i drugi zrobiono w 1905 roku. We wszystkich świętych wszystko się odprawia na tym głównym cmentarzu. A</p>

		w Dzień Zaduszných jest wieczorem msza i jest procesja na ten mały cmentarz. Ja tam moją mamę pochowałem, tam jest niewiele grobów. Taki rodzinny dzień się robi, spotykamy się do domu przychodzą goście.
25.	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	Przed Wszystkimi Świętymi jakiś Halloween.
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1.	Narodziny i chrzest	Żeby coś tu było charakterystycznego to nie wiem.
2.	Ślub i wesele	Wcześniej były te Purtelamy, jak to mówili, tłuczenie szkła. To było dzień wcześniej, bo kiedyś było tydzień przed.
3.	Śmierć i pogrzeb	Za mojej pamięci urządzono kaplicę, czy kostnicę, trudno to nazwać, jak się wchodzi do kościoła. A jak sobie przypominam, to jeszcze leżeli w domu Bo kiedyś jak była jeszcze fotografia czarno biała robiłem dość dużo zdjęć Wołali mnie żebym czasem zrobił nieboszczykowi zdjęcie w domu. To ponad 20 lat temu. Z kaplicy czy kostnicy jak jest pogrzeb to stamtąd wyprowadzają do kościoła. Tam jest trumna otwarta, także pożegnanie, potem trumnę zamykają, ksiądz przychodzi i odprowadza do kościoła.
4.	Inne zjawiska	Brak informacji.
Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa		Brak informacji.
Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy		Nie znam takich.

III. Tradycje rękodzielnicze

<p>Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych</p>	<p>Jak poszedłem jako rencista, potem emeryt do Ośrodka Edukacji Przyrodniczej w Chalinie, skombinowałem zieloną wiklinę i oplotłem kosze i zostawiłem też wigwam i oplotłem go w środku. I dzieciaki interesuje to, zacząłem pokazywać to dzieciakom.</p> <p>Potem odezwali się z Gołuchowa tam jest Ośrodek Edukacji Leśnej, oni zorganizowali spotkania, pokazywanie różnych rzemiosł tych starych przede wszystkim, ekologicznych. I tam pokazuję dzieciom co to jest wiklina, dlaczego kosze wiklinowe są lepsze niż plastikowe Szkoła podstawowa, przedszkola przychodzą</p> <p>Lokalnie na miejscu nie działałam już, mam swoje przyczyny, kiedyś działałem w harcerstwie, ale teraz się wyłączyłem</p> <p>Robię to z pasji Bawię się po prostu wikliną</p> <p>Rysiu Paluszak, to gwarą pisze do Pojezierza</p> <p>Gradowski, rzeźbi. Zrobił on m.in w szkole jest Kościuszk</p> <p>Taki amator Teraz pracuje w dozorze, emeryt.</p>
---	---

IV. Przejawy religijności tradycyjnej

1.	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)	Nie zajmowałem się tym.
2.	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródelka)	Są dwa dęby, i na tych dwóch dębach wiszą obrazy Matki Boskiej.
3.	Święte figury, obrazy, rzeźby	Brak informacji.
4.	Miejsca kultu religijnego	Kościół pod wezwaniem św. Michała, założony przez rycerzy jako pierwszy, a św. Michał jako patron rycerzy.
5.	Lokalne tradycje pielgrzymowania	Tu na pielgrzymkę chodzą do Biezdrowa.

6.	Lokalne odpusty	Odpust jest na św. Michała, nic się nie dzieje.
V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie		
1.	Dożynki	<p>Jak pracowałem w UG, to brałem udział jeszcze w dożynkach, teraz już nie.</p> <p>Wieńce dożynkowe są robione i święcone.</p> <p>Była nagrana taśma z obchodów 600 lecia Kwilcza, i całą tą uroczystość odbywała się w czasie dożynek. Każdy wręczał wieniec i jakieś małe występy.</p> <p>Jak pracowałem w Spółdzielni Produkcyjnej w Kurnatowicach i pod moim kierownictwem panie zrobiły ogromny wieniec, musieli go przywieźć ciągnikiem. Był występ artystyczny, rozmowa reportera z karpem, bo w Kurnatowicach były karpie.</p>
2.	Dni gminy/wsi	Brak informacji.
3.	Lokalne festyny	Brak informacji.
4.	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	Brak informacji.